

Ob trideseti obletnici ZGD

Avtor: **dr. Šime Ivanjko**, dr. pravnih znanosti, zaslužni profesor Univerze v Mariboru

Datum objave: 29.06.2023

Rubrika: PRILOGA

Področje: **Gospodarske družbe, splošni predpisi**

Citat: Ivanjko Šime, Ob trideseti obletnici ZGD, Pravna praksa, št. 25, 2023, str. 23.

Dne 27. maja 2023 je minilo natanko 30 let od dneva, ko je bil sprejet Zakon o gospodarskih družbah (ZGD)¹ kot prvi sistemski in temeljni zakon za področje korporacijskega prava v samostojni Republiki Sloveniji. Objavljen je bil 10. junija 1993, v veljavo pa je stopil 10. julija 1993. Dne 4. maja 2006 sta prenehali njegova veljavnost in uporaba, vendar se je vsebinsko njegovo življenje nadaljevalo v preoblikovanem besedilu ZGD-1,² ki bo po vsej verjetnosti, vsaj vsebinsko, ob prilagajanju življenjskim potrebam in pogojem poslovanja gospodarskih subjektov v prihodnosti veljal desetletja.

Pravna ureditev gospodarskega prava ob osamosvojitvi Slovenije

Pravna stroka je že v osemdesetih letih preteklega stoletja aktivno pripravljala pravne podlage za spremembe, ki so se pričakovale po odpravi Zakona o združenem delu iz leta 1976,³ na katerem sta temeljila samoupravljanje in sistem dogovorne ekonomije. Zakon o združenem delu je bil odpravljen ob koncu leta 1988 s sprejetjem za takratni čas revolucionarnega zakona o podjetjih, ki je začel veljati s 1. januarjem 1989,⁴ a je bil nedorečen, saj je organiziranost gospodarskih subjektov urejal le s splošnimi pravnimi načeli.

Cilji in pomen ZGD

Sprejetje ZGD kot sistemskega zakona o urejanju vprašanj statusa subjektov, ki opravljajo gospodarske dejavnosti zaradi pridobivanja dobička, je bilo nujno zaradi čim hitrejšega vključevanja v evropske integracijske procese in prilagajanja sodobnemu evropskemu pravu ob upoštevanju direktiv Evropske skupnosti, saj se je Slovenija od samega začetka odločila pristopiti k evropskim integracijam. Bistveno je bilo, da se s sprejetjem novega zakona zagotovi uresničitev ustavnega načela svobodne gospodarske pobude kot temeljnega pogoja za delovanje tržnega sistema in načel ločitve podjetnika in obrtnika, omejenega števila pravnoorganizacijskih oblik, pravne osebnosti, prava konkurence, enotnosti sodnega registra za območje Republike Slovenije in varstva upnikov ter varstva manjšinskih pravic delničarja.

ZGD je odpravil pomanjkljivo zakonsko urejanje oblik gospodarskih subjektov po zakonu o podjetjih.⁵ Z njim so se v slovenski pravni sistem vnesle rešitve, ki so bile primerljive in usklajene z rešitvami držav s tržnim gospodarskim sistemom in zlasti direktivami Evropske skupnosti. Sistemsko je bil zakon zastavljen tako, da so se v prvem delu zakona obravnavala splošna načela gospodarskega korporacijskega prava, v drugem delu pa so bile podrobneje obravnavane posamezne vrste družb. S tem zakonom so prenehali veljati vsi predpisi, ki so odstopali od ureditve po tem zakonu. V posebnem poglavju so bila urejena vprašanja postopkov prilagoditve dotdanje organiziranosti gospodarskih subjektov z določbami novega zakona.

Priprava besedila ZGD

Predlog zakona je obravnavala takratna skupščina Republike Slovenije, saj državni zbor še ni bil konstituiran. Sprejetje zakona je bilo v pristojnosti družbenopolitičnega zbora, zbora občin in zbora združenega dela v skladu z ustavnim zakonom za izvedbo Ustave Republike Slovenije.⁶

Vsebina predloga za izdajo zakona je bila objavljena v Poročevalcu Skupščine Republike Slovenije 19. marca 1992-ESA 557. Uvodoma je bil objavljen povzetek vsebine zakona s temeljnimi cilji, ki naj bi se dosegli s predlaganim zakonom. Pri tem je bilo poudarjeno, da zakon odpravlja preskopo, nejasno zakonsko urejanje oblik gospodarskih subjektov in zagotavlja varnost pravnega prometa, varstvo državljanov in s tem večjo pravno varnost v celoti. V gradivu je bilo objavljeno besedilo brez kazenskih določb in prehodnih končnih določb, ki so bile naknadno oblikovane v osnutku zakona. V omenjeni številki Poročevalca sta bili objavljeni tudi dve prilogi. Prva priloga je vsebovala seznam vseh do takrat sprejetih direktiv Evropske gospodarske skupnosti. V drugi prilogi sta bili objavljeni primerjalna ureditev družb in ocena razvoja stanja podjetniške zakonodaje v Avstriji, Švici, Franciji, Italiji in Angliji.⁷ Pri pripravi besedila ZGD so neposredno sodelovali profesorji gospodarskega prava in več svetovalcev.⁸

Pravna stroka in politika

Zanimivo je, da se politika v času priprav zakona ni vtikala v vsebino zakona, ker je šlo za specifična nova znanja izključno pravnega značaja. Žal pa je pri uveljavitvi ZGD in pozneje ZGD-1 politika vstavila vrsto sprememb, ki so bile škodljive, težko razumljive in v prakso uvedene mimo temeljnih načel korporacijskega prava. Na primer: izbris pravnih oseb leta 1999 in prenos obveznosti na ustanovitelje kapitalskih družb v obdobju veljavnosti ZGD, odprava tihe družbe, sodna razrešitev poslovnih in nadzornih organov v primeru finančnih težav⁹ in drugo.

Zaradi nerazumevanja korporacijskih pravnih inštitutov je tudi sodna praksa pogosto šla mimo njih in je zasledovala cilje, ki niso bili v duhu in v skladu z bistvom korporacijskega prava in podjetniško tržnega sistema. Vrsta ovadb in kazenskih postopkov je bila vodena predvsem zaradi domnevnih napak, ki pa so bile posledica nepoznavanja podjetniškega poslovanja v tržnem sistemu, ne pa zlega namena domnevnih obtožencev, k čemur so prispevali tudi mediji.

Spremembe in dopolnitve ZGD

V obdobju 13-letne veljavnosti med letoma 1993 in 2007 je ZGD doživel spremembe in dopolnitve. To je bil prvi temeljni sistemski zakon za področje gospodarstva v Republiki Sloveniji, ki je bil zaradi pomembnosti pogosto imenovan *gospodarska ustava*.¹⁰

ZGD sicer ni potreboval bistvenih vsebinskih sprememb. Zakonodajalec je prilagajal besedilo zakona razmeram, ki sta jih narekovala praksa in priprava zakonodaje za vstop Slovenije v EU.

Zakon je doživel osem novel, ki vključujejo dve spremembi zakona in enkratno dopolnitev. Gre za novele, označene z besedami od ZGD-A do ZGD-H.¹¹

S spremembami in dopolnitvami ZGD-A so se podaljšali roki za usklajevanje takratnih gospodarskih subjektov, ustanovljenih po Zakonu o podjetjih nekdanje Jugoslavije in po Zakonu o združenem delu z ZGD-jem. Prvotni rok za uskladitev je bil določen do 1. maja 1994 in se je nato podaljšal do 31. decembra 1994. Uskladitev se je nanašala na 580. člen iz prehodnih določb. Enako velja tudi za spremembe v ZGD-B.

Z novelo ZGD-C je bila v zakon vnesena posebna ureditev pravice odpoklicanega člana nadzornega sveta ali predsednika uprave brez utemeljenega razloga do odpravnine največ šestkratne povprečne mesečne plače v zadnjih 12 mesecih.

V ZGD-D se je urejala možnost dovoljenja ali prepovedi članom posloводства kapitalskih in osebnih družb, da sodelujejo zaradi konkurenčnih odnosov v konkurenčni družbi. Ta določba ni zajela konkurenčne prepovedi, ki velja za osebe v delovnem razmerju.

Pri ZGD-E je bila vnesena določba o obvezni uporabi slovenščine pri medsebojnem sporazumevanju v družbi oz. na območju italijanskih in madžarskih narodnih skupnosti, kjer se lahko uporablja italijanščina oz. madžarščina. Odpravljena je bila diskriminacijska omejitev opravljanja poslovodne funkcije za tuje državljane. Na podlagi te zakonske spremembe je vlada s posebno uredbo zvišala tolarске zneske osnovnega kapitala kapitalskih družb za 40 odstotkov in nekatere druge zneske iz ZGD.

Novela ZGD-F je vsebovala novo poglavje o delitvi kapitalskih družb v skladu s šesto direktivo EU. Prav tako je omenjena novela spremenila ureditev združitve gospodarskih družb, pri čemer je sledila ureditvi v avstrijski in nemški zakonodaji. Novela je prinesla določene spremembe v zvezi z družbami, ki opravljajo revizije in začetek opravljanja dejavnosti pri družbah, ki morajo izpolnjevati posebne pogoje. S to novelo so bila usklajena bilančno-računovodska pravila.¹²

Novela ZGD-G je uskladila pravno ureditev podružnic tujih podjetij iz držav članic s pravnim redom Evropske skupnosti. Urejen je bil tudi postopek ustanavljanja d. o. o. z enim ustanoviteljem.

Z novelo ZGD-H je bil opravljen večji vsebinski poseg v ZGD zaradi usklajevanja z evropskim pravom družb. Ta novela je vsebovala praktično zasnovo poznejšega

preoblikovanja ZGD v ZGD-1, ki je bila izvedena leta 2006.¹³

Nekaj določb je bilo redakcijskih. Urejena je bila uporaba besede "Slovenija" in njenih izpeljank, ki jih je bilo mogoče v firmi uporabiti le z dovoljenjem Vlade RS. Opredelile so se tudi zadeve, o katerih je sodišče odločalo glede nepravnega postopka iz razmerij, ki urejajo ZGD. Vneseno je bilo novo sedmo poglavje, ki podrobneje ureja poslovne knjige in letno poročilo, kar prej v ZGD-ju ni bilo posebej urejeno. Zlasti pa so bila pomembna določila o prikazu bilance stanj. Omenjene določbe so bile posledica potrebe po podrobnejši zakonski ureditvi celotnega finančnega poslovanja za potrebe nadzora in obveščanja javnosti. Posebej so bila pomembna določila, ki so podrobneje urejala odnose med povezanimi družbami. V zakonu je bilo urejeno tudi Evropsko gospodarsko interesno združenje in določila o preoblikovanju družb. S temi spremembami in dopolnitvami je bila dopolnjena ureditev finančnega poslovanja gospodarskih družb. Dodatno in podrobneje sta bila urejena status podružnic tujih gospodarskih družb ter posredovanje podatkov iz letnih poročil javnosti in drugim organom. Povišane so bile tudi globe.

Prehod iz dogovornega v tržni sistem gospodarstva

ZGD je veljal v obdobju prehoda iz dogovorne ekonomije v tržni sistem in je bistveno prispeval k utrjevanju novega pravnega sistema na področju gospodarstva v samostojni Sloveniji. Njegova zasnova je vplivala na snovanje drugih zakonskih predpisov, ki jih je sprejemala Republika Slovenija kot samostojna država. ZGD se je skliceval na germanske predpise, vendar so bila v zakonu urejena tudi vprašanja, ki jih v nemški zakonodaji ne najdemo, kot na primer spregled pravne osebnosti, ki je bil izvirno urejen v 6. členu ZGD. Izvirno je tudi prenehanje gospodarskih družb po skrajšanem postopku. V vsakem primeru je treba avtorjem zakonskega besedila priznati izvirnost razmišljanja in poskus, kako na evolutiven način s čim manj škode prilagoditi prejšnji sistem iz obdobja socialističnega samoupravljanja v tradicionalni tržni sistem gospodarstva, usklajen z evropskimi ureditvami, s katerimi je bila Slovenija gospodarsko povezana in se je pripravljala na vstop v skupnost evropskih narodov.

Na prehodu v 21. stoletje in ob prizadevanju Slovenije, da vstopi v skupnost evropskih narodov, ter spoznanju, da je ZGD podnormiran za dinamični razvoj podjetništva, je že leta 2004 dozorelo spoznanje, da je treba ZGD prenoviti. ZGD-1 je nagradil ureditev iz leta 1993, a je ostal na istih zasnovah kot ZGD, pri čemer je bila uskladitev ureditev delniške družbe s tedanjim normativnim stanjem evropske pravne ureditve. Vključena je bila tudi nomotehnična prenova, npr. preštevilčenje členov, drugačna umestitev poglavij in drugo. ZGD-1 je uvedel tudi novo pravnoorganizacijsko obliko družbe - *Societas Europaea* in enotirni sistem upravljanja družb. Na novo je bilo s pravom

EU usklajeno bilančno-računovodsko pravo. Besedilo zakona se je povečalo za 112 členov.¹⁴

Sporen in škodljiv poseg v temelje korporacijskega prava

Ustavno sodišče ni obravnavalo nobenih določb ZGD, razen pri obravnavanju spornega Zakona o finančnem poslovanju podjetij iz leta 1999 (ZFPPod),¹⁵ ko je razveljavilo nekaj določb, da bi ZFPPod lahko ostal v veljavi oziroma se razlagal v skladu z odločbo Ustavnega sodišča U-I-135/00-77 z dne 9. oktobra 2002, ki je globoko posegla v slovensko korporacijsko pravo in je še danes predmet številnih odprtih vprašanj.¹⁶

ZFPPod je razveljavil določila 257. člena ZGD, šesto alinejo tretjega odstavka 258. člena in peti odstavek 580. člena ter 583. člena.

Za kaj je šlo pri tem? V prehodnih določbah je ZGD urejeval prehod iz socialističnega sistema v nekdanji SFRJ v tržnega v samostojni Sloveniji. Med drugim je določal dolžnost uskladitve tedanjih družb, ustanovljenih po Zakonu o podjetjih iz leta 1988 z ZGD. Tako je bilo določeno, da se obstoječe družbe in druge organizacijske oblike podjetij in organizacij, ki se ne uskladijo v rokih, določenih v ZGD, likvidirajo in izbrišejo iz registra. Likvidacijo opravi sodišče po uradni dolžnosti za račun družbe oziroma družbenikov (peti odstavek 480. člena ZGD). Vendar sodišča te svoje dolžnosti niso opravila niti v enem primeru.

Namesto da bi sodišča izvajala omenjene postopke v obdobju 1995-1999, je maja 1999 tedanji predsednik Sodniškega društva kot predsednik Okrožnega sodišča v Ljubljani ministrstvu za pravosodje predlagal osnutek posebnega zakona o izbrisu neaktivnih in neuskklajenih družb namesto izvajanja postopkov likvidacije oziroma stečaja po uradni dolžnosti po predvidenih prehodnih določbah ZGD. Ker je ministrstvo za pravosodje zavrnilo ta osnutek, je omenjeni osnutek vložilo ministrstvo za finance kot predlog v zakonodajni postopek s spremenjenim naslovom ZFPPod. Ta je bil sprejet po nujnem postopku.¹⁷

Način in postopek sprejetja omenjenega ZFPPod je povezan z neobičajnimi in še vedno nejasnimi ravnanji nekaterih politično pomembnih oseb in njihovimi prikritimi interesi.¹⁸

ZFPPod je globoko posegel v zasnovo ZGD

ZFPPod je v 39. členu razveljavil določbe ZGD: **1.** dolžnosti uprave ob izgubi, prezadolženosti ali plačilni nesposobnosti (257. člen), **2.** o solidarni odgovornosti članov uprave družbi za škodo, ki je nastala kot posledica kršitve njihovih dolžnosti, razen če dokažejo, da so pošteno in vestno izpolnjevali svoje dolžnost (če so izvrševali plačila, potem ko je nastopila plačilna nesposobnost družbe ali njena prezadolženost; šesta alineja tretjega odstavka 258. člena),

in **3.** določila o dolžnosti sodišč, da po uradni dolžnosti opravijo sodno likvidacijo obstoječih družb in drugih organizacijskih oblik podjetij in organizacij, ki se ne uskladijo z določbami ZGD o zakonsko določenih rokih (peti odstavek 580. člena).

Razveljavitev omenjenih določb ZGD je bila nadomeščena z novim pravnim institutom, tj. postopkom izbrisa gospodarskih družb iz sodnega registra brez likvidacije po določbah ZFPPod, na podlagi domneve, da so družbeniki podpisali notarsko izjavo o solidarnem prevzemu obveznosti za družbo in pristali na izbris iz sodnega registra brez postopka likvidacije.

Spornost ZFPPod je zlasti določba 27. člena, ki je urejal izbris družb iz sodnega registra brez likvidacije in z *ex lege* prenosom obveznosti izbrisane družbe na družbenike na podlagi domneve, da so družbeniki in delničarji (v nadaljevanju družbeniki) pred notarjem podpisali izjavo o prevzemu neplačanih dolgov izbrisane družbe.¹⁹ Pravna stroka je bila presenečena nad omenjeno nepričakovano ureditvijo posledic neaktivnosti oziroma neuskklajenosti družbe z novim ZGD. Na Ustavno sodišče je bilo vloženih večje število pobud, v katerih so pobudniki izpodbijali vrsto določb ZFPPod tudi v povezavi z ZGD.

Poseg Ustavnega sodišča

Glede na to, da je to v nasprotju s temeljnimi standardi, je bil ZFPPod predmet presoje Ustavnega sodišča (v nadaljevanju US), ki je ugotovilo, da omenjene določbe niso v neskladju z ustavo, če se nanašajo na t. i. aktivne družbenike.²⁰ Gre primarno za interpretativno odločbo, saj je sodišče v tem primeru določilo, kako naj se razlagajo določbe zakona, ki so veljavne le za določene naslovnike.

Končna ocena ekonomske dimenzije v tej odločbi je, da je Ustavno sodišče skoraj v celoti sledilo namenu zakonodajalca, da uredi izbris družb zaradi previsokih stroškov stečaja in prisilne poravnave ter da z določitvijo neomejene odgovornosti družbenikov za obveznosti izbrisanih družb zaščiti interese upnikov. Sporno je, ali je bil ukrep izbrisa brez urejanja odnosov glede terjatev izbrisanih družb sorazmeren stroškom, ki bi nastali z vodenjem postopkov redne likvidacije oziroma stečaja, kot je to bilo predvideno v ZGD.

Ustavno sodišče je redna sodišča opozorilo, da bodo morala v sodnih postopkih upoštevati, ali je imel posamezen družbenik vpliv na to, da ni prišlo do uskladitve družbe z ZGD. Odločitev Ustavnega sodišča pa je tudi vodila v pomoč upnikom izbrisanih družb, da bodo pri uveljavljanju svojih terjatev upoštevali različnost položaja družbenikov in bodo svoje tožbene zahtevke naslavljali le na tiste družbenike, ki bi se v skladu s to odločbo šteli za odgovorne le v tistem delu, ki se nanaša na t. i. neprave oziroma pasivne upnike, tj. tiste družbenike, ki v smislu te obrazložitve niso mogli vplivati na uskladitev družbe,

zahtevane z ZGD.

Ureditev prenosa odgovornosti izbrisa pravnih oseb po ZFPPOd na družbenike je bila leta 2007 prenesena v Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP) *in je bila v veljavi do leta 2011.*²¹

Zakonodajalec je ugotovil škodljivost posledic ZFPPOd in je poskušal odpraviti posledice prenosa obveznosti izbrisane družbe na družbenike z zakonskimi ukrepi v letih 2007, 2011 in 2018, vendar je US ugotovilo, da je ustavitev postopkov v neskladju z ustavo, ker bi upniki ostali brez varstva pravice izterjati svoje terjatve, pridobljene na podlagi ZFPPOd (ki jih pred uveljavitvijo omenjenega zakona niso imeli).

Poskusi odprave škodljivih posledic ZFPPOd

Prvi poskus odprave škodljivih posledic za družbenike izbrisanih družb je bil opravljen s sprejetjem Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o finančnem poslovanju podjetij (ZFPPOd-B), ki je začel veljati 7. aprila 2007. Z omenjeno novelo so bili ustavljeni vsi pravdni, upravni ter izvršilni postopki, ki so bili začeti na podlagi ZFPPOd, v katerih so upniki izbrisanih družb uveljavljali terjatve zoper družbenike izbrisanih družb, ki na dan uveljavitve tega zakona še niso bili končani. V presoji ustavnosti omenjene novele zakona je Ustavno sodišče razveljavilo to spremembo ZFPPOd in potrdilo prvotno stališče, ki ga je sprejelo v odločbi U-I-135/00, da prenos obveznosti izbrisanih družb le na aktivne družbenike ni sporen in ni v neskladju z ustavo.

V drugem poskusu poprave krivic družbenikom izbrisanih družb je bil sprejet Zakon o postopkih za uveljavitev ali odpustitev odgovornosti družbenikov za obveznosti izbrisanih gospodarskih družb (ZPUOOD), ki ga je državni zbor na seji 19. oktobra 2011 sprejel z enim glasom proti. Temeljna zasnova ZPUOOD je bila v tem, da je bila po posameznih fazah postopka predlagana odprava posledic omenjene zakonodaje iz leta 1999, s čimer bi sodišče že obsojene družbenike oprostilo obveznosti, nastalih na podlagi ZFPPOd, razen če bi bili izpolnjeni pogoji za spregled pravne osebnosti v skladu z 8. členom ZGD-1. Zakon je uredil poseben postopek odpusta dolga samo za obveznosti, utemeljene v ZFPPOd.

Postopek odprave škodljivih posledic ZFPPOd iz leta 1999 v obliki odpusta obveznosti naj bi potekal po naslednjih fazah: **1.** začasna prekinitve vseh postopkov izterjave terjatev, pridobljenih na podlagi spornega ZFPPOd; **2.** uvedba posebnega postopka odpusta obveznosti dolžnikov na podlagi predloga dolžnika; **3.** odpust obveznosti ali nadaljevanje postopkov izterjave na podlagi ugotovljenih pogojev za spregled pravne osebnosti.

Zakonodajalec je menil, da je bila s sprejetjem ZFPPOd

storjena napaka, ki naj bi jo ZPUOOD odpravil.

Ustavno sodišče ni razveljavilo 18. člena ZPUOOD, na podlagi katerega so z dnem uveljavitve ZPUOOD (17. november 2011) prenehale veljati določbe ZFPPIPP, v skladu s katerimi so postali aktivni družbeniki gospodarskih družb, izbrisanih na podlagi določb ZFPPIPP, osebno odgovorni za obveznosti izbrisane družbe.

Pritisk oškodovancev po ZFPPOd oziroma ZFPPIPP in strokovne javnosti ter pričakovanja pozitivne odločbe velikega senata ESČP v zadevi *Lekić* so zakonodajalca prisilili, da je še tretjič poskušal odpraviti posledice delovanja omenjenih zakonov. Aprila leta 2018 je bil sprejet Zakon o prekinitvi postopkov proti družbenikom izbrisanih družb (ZPPDID). Zakon je določal prekinitve vseh postopkov v zvezi z izbrisanimi družbami, vključno s postopki z izrednimi pravnimi sredstvi do dokončne odločitve ESČP v zadevi *Lekić*. Če bi ESČP v izreku sodbe v zadevi *Lekić proti Sloveniji* ugotovilo, da je Republika Slovenija s sprejetjem pravne ureditve o *ex lege* prenosu obveznosti izbrisanih družb na ustanovitelja oziroma na družbenike kapitalskih družb na podlagi ZFPPOd in ZFPPIPP kršila človekove pravice, bi Republika Slovenija sprejela zakon, ki bi uredil pravne posledice sodbe ESČP ter nadaljevanje prekinjenih postopkov. Če pa bi ESČP ugotovilo, da Republika Slovenija s tem ni kršila človekovih pravic, bi se prekinjeni postopki nadaljevali.

Glede na to, da ESČP v izreku odločbe ni ugotovilo kršitev človekovih pravic, so se postopki v zvezi z izbrisanimi družbami nadaljevali.

Nesporno je dejstvo, da je državni zbor sprejel ZFPPOd brez zadostne skrbnosti in odgovornosti, po hitrem postopku, na zvijačni način z uporabo nomotehnične metode za prikrivanje dejanskih političnih ciljev in pod pritiskom pravosodja in gospodarskih družb v lasti države in davčnih organov, zlasti pa ni ugotavljal obstoja izjemnih okoliščin za sprejetje tovrstne pravne ureditve, na kar je opozorilo ESČP v zadevi *Lekić*.²²

Ureditev plačila delne odškodnine

V obdobju 2020-2021 je dozorelo spoznanje tudi v krogih stroke in politike, da bi bilo tako kot v primeru izbrisanih fizičnih oseb tudi družbenikom izbrisanih pravnih oseb primerno priznati določeno odškodnino. Vprašanje odgovornosti države ni bilo več sporno. Tako je državni svet večkrat razpravljal o tej problematiki in končno tudi sprejel sklep, da se pripravi predlog zakona, ki bo omogočil uveljavljanje delne odškodnine družbenikom izbrisanih družb, in to le za škodo, ki so jo utrpeli s plačilom obveznosti izbrisanih družb upnikom mimo spregleda pravne osebnosti.²³ Potrebni je bilo 22 let, da je bil končno sprejet Zakon o odpravi krivic zaradi izbrisa pravnih oseb iz sodnega registra v obdobju od 23. julija 1999 do 6.

novembra 2011 (v nadaljevanju ZOKIPOSR).²⁴

V zakonodajnem postopku je predlog z amandmaji doživel številne spremembe in dopolnitve, pri čemer so nekateri amandmaji bistveno preseglji namen odprave krivic in diskrecijsko izključili vrsto oškodovancev iz možnosti uveljavljanja odškodnine tako časovno (skrajšanje obdobja izbrisa na leto 2008 namesto na 2011) kot tudi vsebinsko z zahtevo po nesorazmerno težkem dokazovanju, da so opravili vse potrebne postopke za preprečitev izbrisa.

Zakon je temeljil na izhodišču, da je bilo sprejetje ZFPPOd napaka, za katero so odgovorni zakonodajalec in družbeniki, ki v obdobju od leta 1993 do leta 1995 niso pravočasno uskladili svoje neaktivne družbe. Glede na sokrivdo družbenikov je zakon priznal le 60 odstotkov odškodnine za škodo, ki so jo družbeniki utrpeli s plačilom obveznosti izbrisane družbe. Stoodstotna odškodnina je bila zagotovljena le v primeru, da je družbenik zaradi plačila dolgov izbrisane družbe izgubil stanovanje oziroma stanovanjsko hišo. Pravico do odškodnine je po prvotni zasnovi v predlogu zakona imel vsak družbenik oziroma delničar, ki dokaže dejansko plačilo obveznosti izbrisane družbe upnikom na podlagi ZFPPOd.

Kot škoda se ni priznavala škoda, ki jo je utrpel družbenik z izbrisom njegove družbe, niti ne škoda, ko kot družbenik ni mogel uveljavljati terjatev do izbrisane družbe.

Predlog ZOKIPOSR je določal, da je upravičenec do odškodnine na podlagi tega zakona oseba, ki je bila družbenik ali delničar v kapitalski družbi, ali vsaka druga oseba, ki izkaže pravni interes ter na katero so zaradi izbrisa družb v obdobju od 23. julija 1999 do 15. januarja 2008 na podlagi določb ZFPPOd prešle obveznosti izbrisane družbe in ki je te obveznosti deloma ali v celoti plačala.

V zakonodajnem postopku je bila pravica do odškodnine z amandmajem pogojena s tem, da je družbenik moral še posebej dokazati, da:

- je v predpisanem roku izvedel v skladu z zakonom razpoložljive aktivnosti in izbrisa družbe ter prehoda obveznosti ni mogel ali moral preprečiti ali
- na poslovanje družbe ni mogel vplivati in tega zaradi opravičljivih razlogov ni uveljavljal v predhodnih postopkih ali je bilo njeno uveljavljanje neuspešno iz drugih razlogov ter v teh postopkih ni imel pooblaščenega odvetnika.

Na podlagi omenjenih pogojev **je državno odvetništvo v dveh letih odtlej zavrnilo vse odškodninske zahteve družbenikov**, ker po njegovem mnenju nikomur ni uspelo dokazati izpolnitve omenjenih pogojev. Omenjene določbe, vnesene v zakon z amandmajem, so nerazumljive, hudo **sporno pa je zlasti dejstvo, da je pomoč odvetnika obravnavana kot škodljivo dejanje**. Družbenik, ki ga je v postopku izbrisa družbe zastopal odvetnik, je namreč a

priori izgubil možnost, da uveljavlja odškodnino. Neustreznost takšne ureditve se kaže že pri vprašanju načina dokazovanja, da oseba ni mogla ali morala preprečiti izbrisa družbe ter prehoda obveznosti, saj družbeniki sploh niso bili obveščeni o poteku izbrisa, razen z objavo v oglasnem delu Uradnega lista.

ZOKIPOSR v 17. členu določa domnevo, da je z uveljavitvijo omenjenega zakona država prevzela dolg družbenika v primerih, ko še dolg vedno ni plačan v celoti. Sodišča so doslej omenjeno določbo različno razlagala, zato še nimamo dokončne pravnomočne sodne odločbe, ali omenjena domneva velja.

ZOKIPOSR določa možnost, da družbenik, ki mu je državno odvetništvo zavrnilo odškodninski zahtevek, lahko začne postopek pred sodiščem. Doslej je bilo sproženo nekaj postopkov, vendar sodišča še niso sprejela nobenih pravnomočnih odločitev.

Predlog za ustavno presojo ZOKIPOSR

Glede na težave z razumevanjem omenjene določbe 5. člena ZOKIPOSR sta tožnik in državno odvetništvo marca 2023 podala predlog za ustavno presojo več vprašanj ZOKIPOSR.²⁵

Državno odvetništvo v tem postopku predlaga, da naslovno sodišče prekine postopek odločanja o tožbi in vloži zahtevo za oceno ustavnosti določb ZOKIPOSR, ki bodo sporne pri reševanju te konkretne zadeve.

Pri tem navaja, da so že citirane določbe prve ali druge alineje prvega odstavka 5. člena ZOKIPOSR nejasne glede pogojev za dodelitev odškodnine, ki zahtevajo, da družbenik izkaže, da "je v predpisanem roku izvedel v skladu z zakonom razpoložljive aktivnosti ter izbrisa družbe in prehoda obveznosti ni mogel ali moral preprečiti oziroma da na poslovanje družbe ni mogel vplivati". Državno odvetništvo opozarja na nejasen pojem, kaj so "razpoložljive aktivnosti", ki bi jih moral družbenik izkazati kot pogoj za uveljavljanje odškodnine. Tudi ni jasno, katera so sredstva, ki jih je imel družbenik v postopku izbrisa na razpolago. Zlasti je nejasno, kaj pomeni, da je družbenik izvedel aktivnosti, pa "ni mogel preprečiti izbrisa". Veljavna ureditev v ZOKIPOSR "je nelogična tudi glede na dejstvo, da je ob izbrisu družbe družbenik moral dokazovati, da ni bil aktivni družbenik, to je, da ni mogel vplivati na poslovanje družbe, na podlagi ZOKIPOSR pa mora ista oseba dokazovati ravno obratno - da je bila aktivna, pa ni uspela preprečiti izbrisa družbe in s tem prenosa obveznosti".

Zanimivo je tudi vprašanje, ki ga postavlja državno odvetništvo, zakaj zakon daje možnost uveljavljanja odškodnine le tistim družbenikom, ki so nastopali v postopku izbrisa brez odvetnika, izključuje pa tiste, ki so nastopali z odvetnikom. Izpostavljeno je tudi vprašanje ločevanja pasivnih in aktivnih družbenikov, pri čemer kriteriji

niso bili določeni z zakonom.

Med ostalimi vprašanji je zlasti pravno pomembno, da zakon določa pravico družbenikom do delne odškodnine, čeprav nobeno sodišče ni ugotovilo, da je bila kršena ustavna pravica družbenikov, niti ni bilo ugotovljeno nezakonito ravnanje države.

Na problematičnost takšne ureditve se je opozarjalo že v fazi sprejemanja ZOKIPOSR in se je tudi že potrdilo v praksi, ki kaže, da ZOKIPOSR v trenutnem besedilu ne bo izvršljiv. Državno odvetništvo razlaga 5. člen ZOKIPOSR kot zahtevo po predhodnem aktivnem ravnanju v smislu izkazanosti nastale škode. Ob tem velja opozoriti, da je predlog zakona upravičenec določal na drugačen način, ki v tem pogledu ni bil sporen, vendar je to bilo v zakonodajnem postopku spremenjeno.

Prva alineja prvega odstavka 5. člena ZOKIPOSR dejansko zahteva, da se oseba izkaže kot aktivni družbenik, to je tisti, ki bi lahko in moral sprejeti ukrepe za preprečitev izbrisa družbe, obenem pa zahteva, da s svojimi dejanji ni mogel ali moral preprečiti prehoda obveznosti izbrisane družbe. S tem v bistvu zahteva, da oseba izkaže dve nasprotujoči si okoliščini, ki po naravi stvari ne moreta biti podani hkrati. Taka zahteva tudi odstopa od ureditve v spornem ZFPPOd, katerega sporne posledice naj bi ZOKIPOSR odpravil. Po ZFPPOd je namreč mimo pravil o spregledu pravne osebnosti na podlagi neizpodbojne zakonske domneve veljalo, da so družbeniki²⁶ podali izjavo, da prevzemajo obveznosti te družbe. Zatorej je nerazumno, da se za odpravo povzročene škode terja, da se izkazuje status aktivnega družbenika. Neustreznost takšne ureditve se kaže že pri načinu dokazovanja, da oseba ni mogla ali morala preprečiti izbrisa družbe in prehoda obveznosti. Veljavna ureditev je nelogična tudi glede na dejstvo, da je ob izbrisu družbe družbenik moral dokazovati, da ni bil aktivni družbenik, to je, da ni mogel vplivati na poslovanje družbe, na podlagi ZOKIPOSR pa mora ista oseba dokazovati ravno obratno - da je bil aktiven, pa ni uspel preprečiti izbrisa družbe in s tem prenosa obveznosti. Vsa ta vprašanja so bila tudi prisotna že ob izbrisu oziroma pri uveljavljanju terjatev upnikov od aktivno odgovornega družbenika.²⁷

Predlog novele ZOKIPOSR zaradi pomanjkljive pomenke določljivosti

Glede na to, da je bila temeljna zasnova ZOKIPOSR z omenjenimi amandmaji spremenjena in da je bilo onemogočeno plačilo kakršnekoli odškodnine prizadetim družbenikom izbrisanih družb, so bile predlagane spremembe določb prvega odstavka 1. člena, prvega odstavka 5. člena in 17. člena.

Predlog ZOKIPOSR je določal pravico družbenikov izbrisanih družb v obdobju od 23. julija 1999 do 17. novembra 2011 do povračila škode. Med zakonodajnim postopkom je bilo to obdobje z amandmajem skrajšano, in

sicer na družbe, ki so bile izbrisane v obdobju od 23. julija 1999 do 15. januarja 2008, ko je začel veljati ZFPPIPP. Vendar pa z uveljavitvijo ZFPPIPP ni prenehal prenos obveznosti na družbenike izbrisanih družb, saj je ta uzakonil ureditev, ki jo je z odločbo št. U-I-135/00 vpeljalo Ustavno sodišče, in sicer razlikovanje med tako imenovanimi "aktivnimi" in "pasivnimi" družbeniki ter *ex lege* prenos obveznosti na "aktivne" družbenike administrativno izbrisanih družb.

Prenos obveznosti na družbenike izbrisanih kapitalskih družb v primeru tako imenovanega administrativnega izbrisa je prenehal šele z uveljavitvijo Zakona o postopkih za uveljavitev ali odpustitev odgovornosti družbenikov za obveznosti izbrisanih gospodarskih družb²⁸ (ZPUOOD), to je 17. novembra 2011.

Glede na to, da z uveljavitvijo ZFPPIPP leta 2008 ni bila vsebinsko spremenjena ureditev glede prehoda obveznosti izbrisanih kapitalskih družb na njihove družbenike, ni upravičenega razloga, da se iz ZOKIPOSR izključijo družbeniki tistih družb, ki so bile izbrisane med 15. januarjem 2008 in 17. novembrom 2011.

Zato se predlaga, da se v prvem odstavku 1. člena besedilo "15. januarja 2008" nadomesti z besedilom "17. novembra 2011".

S predlagano spremembo se bo izenačil položaj vseh družbenikov kapitalskih družb, na katere so prešle obveznosti izbrisanih družb, saj je prenos obveznosti prenehal šele z uveljavitvijo ZPUOOD.

Člen 5 ZOKIPOSR je unikum v naši zakonodaji, saj predstavlja navidezno pravico, ki je ni mogoče uresničiti, kar je ugotovilo tudi državno odvetništvo v že navedenem predlogu za presojo ustavnosti, ki ga je posredovalo Okrajno sodišče v Ljubljani. Postavljeni pogoj je nerazumljiv ne samo pravno, temveč tudi gramatikalno, da ne omenjamo dejstva, da **država sicer priznava napako in tudi pravico do odškodnine več deset tisoč oškodovancem, vendar tako, da nihče izmed njih ne more izpolniti postavljenega pogoja**. Gre za situacijo pomanjkljive pomenke določljivosti - ker je norma tako pomenko nedoločna, da se ne ve točno, kaj se zahteva, in **je prostor odločevalca tako velik, da lahko vedno zavrne ali zavrže zahtevek**.

Z novelo naj bi se besedilo 5. člena iz predloga vrnilo v zakon s črtanjem obeh spornih amandmiranih alinej. Tako oblikovano besedilo bi omogočilo, da bi lahko oškodovani družbeniki uveljavljali odškodnino z dokazom, da so plačali obveznosti izbrisane družbe upniku na podlagi ZFPPOd.

Kriterij, ali je družbenika zastopal odvetnik, naj se črta, saj ne sme biti pomemben pri opredeljevanju, kdo je upravičen do nadomestila škode.

Po predlagani spremembi bi se prvi odstavek 5. člena glasil:

"Upravičenec do odškodnine na podlagi tega zakona je oseba, ki je bila družbenik ali delničar v kapitalski družbi, ali vsaka druga oseba, ki izkaže pravni interes ter na katero so zaradi izbrisa družb v obdobju od 23. julija 1999 do 15. januarja 2008 na podlagi določb ZFPPOd prešle obveznosti izbrisane družbe in ki je te obveznosti deloma ali v celoti plačala."

Člen 17 ZOKIPOSR v tretjem odstavku določa, da se z uveljavitvijo tega zakona šteje, da je Republika Slovenija prevzela dolg odgovornega družbenika do upnikov, upravičenec pa lahko zahteva sklenitev sporazuma z državnim odvetništvom o ugotovitvi nastopa tega dejstva. Ta člen naj bi se dopolnil tako, da se doda nov zadnji (četrti) odstavek, ki se glasi:

"(4) Izvršilni postopek, ki se vodi zoper družbenika zaradi plačila obveznosti izbrisane družbe, se prekine za čas od vložitve zahteve za sklenitev sporazuma z državnim odvetništvom iz prejšnjega odstavka tega člena do sklenitve sporazuma oziroma do pravomočnosti odločitve, s katero je bila zahteva za sklenitev sporazuma zavrnjena."

V prehodni določbi novele se ureja položaj oseb, ki so predlog za poravnavo pri državnem odvetništvu že vložile, pri čemer se obravnavanje predlogov, o katerih državno odvetništvo pred uveljavitvijo tega zakona še ni odločalo, konča po spremenjenih določbah zakona. Za primere, ko je bilo pred uveljavitvijo tega zakona že odločeno, pa se vzpostavlja možnost ponovne vložitve predloga, s čimer se zagotavlja enakopravno obravnavanje vseh upravičencev in s tem odprava krivic, povzročenih zaradi *ex lege* prenosa obveznosti izbrisane družbe na vse njene družbenike.

Opisani osnutek novele ZOKIPOSR sta pripravila pravna svetovalka državnega sveta Nataša posredovala ministrstvu za gospodarstvo v pričakovanju, da bo Vlada RS vložila zakonodajni postopek.

1 Ur. l. RS, št. 30/93 z dne 10. junija 1993.

2 Ur. l. RS, št. 42/06 z dne 19. aprila 2006.

3 Ur. l. SFRJ, št. 53/76, 57/83 in 85/87.

4 Zakon o podjetjih je bil sprejet v naglici ob jasnih znakih razpadanja nekdanje države Jugoslavije. Objavljen je bil 31. decembra 1988 in je začel veljati 1. januarja 1989 (Ur. l. SFRJ, št. 77/88).

5 Strokovne ocene zakona o podjetjih so bile porazne, saj zakon ni bil niti vsebinsko, še manj pa terminološko

uskladen, bil je celo protisloven. Te negativne ocene so bile izpostavljene na jugoslovanskem srečanju pravnikov v Opatiji maja 1989. Posebej je bil kritičen prof. dr. Bojan Zabel v imenu pravne stroke v Sloveniji. Glej: Reguliranje mješovitih poduzeća u Zakonu o poduzećima, zbornik Privreda in pravo, br. 5-6/1989, str. 272.

6 Ur. l. RS, št. 33/91-I in nasl.

7 Omenjeno primerjalno analizo sta pripravila profesorja dr. Marijan Kocbek in dr. Rado Bohinc po naročilu Zveze društev pravnikov v gospodarstvu Slovenije.

8 V zvezi s 30. obletnico ZGD sta 11. aprila 2023 Zveza društev za gospodarsko pravo Slovenije in Zveza društev pravnikov Slovenije ob sodelovanju Poslovne akademije Nebra v Ljubljani organizirali zanimivo strokovno srečanje pravnikov. Ob tej priložnosti je bila tudi okrogla miza, na kateri so avtorji besedila predloga ZGD evocirali svoje spomine o večletnem delu na tem zakonu in o okoliščinah, ki so tako ali drugače vplivale na njegovo vsebino. Organizatorja omenjenega srečanja sta avtorjem besedila zakona podelila posebno priznanje, ki so ga prejeli: dr. Bojan Zabel, dr. Marijan Kocbek, dr. Krešo Puharič, dr. Šime Ivanjko, dr. Hilda Marija Pivka, dr. Marko Ilešič, dr. Rado Bohinc in dr. Mirko Ilešič. Priznanja so dobili tudi aktivni svetovalci: Franci Gerbec kot pobudnik in svetovalca za tuje pravo dr. Roland Grilc (Avstrija) in Rado Race (Italija).

9 O problematiki razrešitve članov poslovnih in nadzornih organov je odločalo tudi Ustavno sodišče v odločbi št. U-I-311/11-16, s katero je razveljavilo določbe prvega do četrtega odstavka 10.a člena in četrtega odstavka 10.b člena ter odločilo o delni razveljavitvi sedmega odstavka 10.a člena Zakona o gospodarskih družbah in o ugotovitvi, da peti in šesti odstavek 10.a člena, del sedmega odstavka 10.a člena ter prvi do tretji odstavek 10.b člena in dvanajsta alineja 50. člena Zakona o gospodarskih družbah v delu, ki se nanaša na prvi in drugi odstavek 10.b člena Zakona o gospodarskih družbah, niso v neskladju z Ustavo (Ur. l. RS, št. 44/13 z dne 24. maja 2013).

10 Kocbek, M.: Veliki komentar zakona o gospodarskih družbah, tretja knjiga, GV Založba, Ljubljana 2007, str. 13.

11 ZGD-C (Ur. l. RS, št. 20/98), ZGD-D (Ur. l. RS, št. 84/98), ZGD-E (Ur. l. RS, št. 6/99), ZGD-F (Ur. l. RS, št. 45/01), ZGD-G (Ur. l. RS, št. 57/04) in ZGD-H (Ur. l. RS,

št. 38/04).

12 Obsežno besedilo omenjene novele je temeljilo na posebnem raziskovalnem projektu, ki je bil izdelan v okviru programa PHARE, z naslovom Uskladitev slovenskega prava družb s pravom EU. V projektu so sodelovali prof. dr. Peter Doralt iz Avstrije, prof. dr. Marijan Kocbek s sodelavci, prof. dr. Rado Bohinc, prof. dr. Hilda Marija Pivka, prof. dr. Šime Ivanjko, prof. dr. Bojan Zabel, prof. dr. Krešo Puharič, prof. dr. Mirko Ilešič, prof. dr. Marko Ilešič, mag. Saša Prelič in mag. Marcus Bruckmiller.

13 Glede na osredotočenost tega zapisa na pomen ZGD ob njegovi 30. obletnici ne vključujem posebnosti, povezanih z ZGD-1.

14 O pripravah na sprejetje ZGD-1, ki so se začele že leta 2004, podrobneje v referatih na Trinajstem posvetovanju Gospodarski subjekti na trgu ob vstopu v Evropsko unijo v Portorožu 2004, ki so jih pripravili: Marijan Kocbek, Borut Bratina, Šime Ivanjko, Sašo Prelič in Nataša Samec.

15 Zakon o finančnem poslovanju podjetij (Ur. l. RS, št. 54/99 in nasl.).

16 Odločba je bila objavljena v Ur. l. RS, št. 93/02.

17 V začetku leta 1999 je podpisani avtor tega zapisa po nalogu ministrstva za malo gospodarstvo in turizem s sedežem v Mariboru pripravil osnutek Zakona o finančnem poslovanju podjetij z vsebino, ki se je nanašala na vprašanja zavarovanja plačil terjatev subjektov drobnega gospodarstva v poslovnih razmerjih z velikimi sistemi. Predlog ni vseboval nobenih določb o izbrisu. Omenjeni osnutek je bil v javni razpravi od januarja leta 1999. Državnemu zboru je bila pod naslovom Zakon o finančnem poslovanju podjetij vsebina osnutka zakona o izbrisu neaktivnih in neusklajenih družb Sodniškega društva predložena povsem druga vsebina, ki sploh ni bila v javni razpravi.

18 O spornih vprašanjih sprejetja ZFPPod in njegovem uveljavljanju v praksi ter več deset tisoč prizadetih in oškodovanih oseb glej dokumentarno monografijo Ivanjko, Š.: Zakaj ste nas kaznovali? Kulturni center v Mariboru 2021, ki podrobneje obravnava več kot dvajsetletne težave in razprave o številnih odstrtih vprašanjih neobičajno spornega zakona, ki ga je državni

zbor "popravljal" štirikrat oziroma poskušal odpraviti njegove škodljive posledice. Ustavno sodišče je tudi večkrat razlagalo sporna določila, ESČP pa je ugotovilo, da bi bil takšen zakon lahko sprejet le zaradi izrednih okoliščin.

19 Omenjeno določilo 27. člena ZFPPod se je sklicevalo na določbo 394. člena ZGD, ki se je nanašala na postopek prenehanja družb po skrajšanem postopku, pri čemer se je prvi odstavek glasil: "Družba lahko preneha po skrajšanem postopku brez likvidacije, če vsi delničarji predlagajo sodišču izbris družbe iz registra brez likvidacije in predlogu priložijo sklep o prenehanju po skrajšanem postopku ter notarsko overjeno izjavo vseh delničarjev, da so poplačane vse obveznosti družbe, da so urejena vsa razmerja z delavci in da prevzemajo obveznost plačila morebitnih preostalih obveznosti družbe." Ta določba je izvirna v ZGD. Takšno sklicevanje 27. člena ZFPPod je hudo sporno, zato bi takšna določba lahko bila sprejeta samo pod izrednimi okoliščinami, kot je ugotovilo Evropsko sodišče za človekove pravice v zadevi Lekić, št. 6480/07.

20 Odločba Ustavnega sodišča, U-I-135/00, Ur. l. RS, št. 93/02. Glej tudi: Ivanjko, Š.: Odgovornost za krivice, storjene družbenikom izbranih družb, PP, št. 10/2021, priloga.

21 Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Ur. l. RS, št. 126/07 in nasl.). Ureditev odgovornosti aktivnih družbenikov za obveznosti izbrisane družbe ni bistveno odstopala od ureditve v ZFPPod do razveljavitve šestega do desetega odstavka 442. člena ZFPPIPP o solidarni odgovornosti aktivnih družbenikov za obveznosti izbrisane družbe z uveljavitvijo ZPUOOD (Ur. l. RS, št. 87/11).

22 Podrobneje v sodbi Velikega senata ESČP, Lekić proti Sloveniji, št. 36480/07. Glej tudi: Ivanjko, Š., in Grušovnik, L.: Nadaljevanje agonije za družbenike izbranih družb?, PP, št. 49-50/2018, str. 22-24.

23 Glej npr. Terzić, N., in Ivanjko, Š.: Predlog zakona za odpravo krivic družbenikom izbranih družb, PP, št. 26-27/2021, str. 6-7.

24 Zakon je bil sprejet 18. novembra 2021 in je stopil v veljavo 15. decembra 2021 (Ur. l. RS, št. 186/21).

25 Predlog je bil podan Okrajnemu sodišču v Ljubljani, opr. št. II P 973/2022, ki je prekinilo postopek in predlagalo Ustavnemu sodišču presojo ustavnosti po njegovem mnenju nejasnih in spornih določb ZOKIPOSR. Ustavno sodišče je predlog za presojo ustavnosti zavrglo, ker je bila zoper sklep o prekinitvi postopka vložena pritožba upnika v izvršilnem postopku. Sklep US RS, št. U-I-51/23/7 z dne 18. maja 2023. Pričakovati je, da bo po odločitvi pritožbenega sodišča o prekinitvi postopka ponovno podan sklep za presojo ustavnosti ZOKIPOSR.

26 Ustavno sodišče je z odločbo št. U-I-135/00 z dne 9. oktobra 2002 odločilo, da se šesti odstavek 580. člena Zakona o gospodarskih družbah ter četrta in peta odstavka 27. člena Zakona o finančnem poslovanju podjetij razveljavijo, če se nanašajo na družbenike, ki v smislu obrazložitve te odločbe niso odgovorni za obveznosti družbe, s čimer je omejilo domet prehoda obveznosti izbrisane družbe samo na "aktivne" družbenike. Pred sprejemom te odločbe je veljalo, da obveznosti izbrisane družbe preidejo na vse družbenike.

27 Okrajno sodišče v Ljubljani je sprejelo sklep o prekinitvi postopka in vložilo predlog za ustavno presojo ZOKIPOSR v začetku aprila tega leta. Ne glede na to, kako bo Ustavno sodišče ravnalo s predlogom za presojo, ni pričakovati, da se bo 24-letna agonija prizadetih družbenikov končala v tem ali naslednjem letu.

28 Ur. l. RS, št. 87/11.